Ч. 272 (13.471). Львів, понеділок 16. жовтня 1933. Poczt. opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр. Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

ВИКЛЮЧИЛИ...

З ПРИВОДУ ОСТАННЬОГО ПОДВИГУ КОМІСАРІЯТУ ОСВІТИ УСРР.

Львів, 14. жовтня 1933.

Вістка, що галицьких учених виключили з Української Академії Наук, не здивувала мабуть нікого, хто придивлявся політичним подіям на Радянській Україні за останні роки. Ці події йшли щораз виразніше по лінії верховодства русотяпського крила комуністичної партії більшовиків України. Можна би хіба дивуватися, що остання резолюція У. А. Н. приходить аж так пізно. Чейже мусимо приняти за факт, що більшість членів Академії і комісаріят освіти, що панує над нею всевладно, знали добре, хто такі вибрані у свій час на становище академиків галицькі дослідники літератури.

Цей вибір мав тільки маніфестаційне значіння; ним хотіли київські вчені зазначити злуку з культурним життям Галичини, залишаючи на боці чисто політичні моменти. Важко уявити собі, щоби ані перед вибором наших учених, ані після їхнього вибору, коли вони друкували свої праці у виданнях Київської Академії, ніхто їхніх праць не читав. Присуд, на підставі якого нині їх виключають із цієї установи, подає мотив, що може викликати тільки веселу усмішку. Так само наївно було колись сподіватися, що згадані галицькі вчені можуть за признану їм почесть „пройнятись комуністичною ідеольогією" у своїх працях, як і нині добачувати у цих працях „духа польського фашизму"!

Резолюція У. А. Н. не тільки осмішує саму цю установу, що від кількох літ зійшла до ролі пропагандивної ячейки для боєвих декларацій; вона навіть формально перериває останню нитку культурних звязків з Галичиною, що й так стали неможливі наслідком всевладної контролі ГПУ над усім духовим життям Великої України. Якби У. А. Н. хотіла була вибирати зпоміж галичан академиків „перейнятих комуністичною ідеольогією", то вона могла за ними шукати у рядах которійних комуністів, які на замовлення були би постачали їм матеріяли з офіціяльною тенденцією в дусі цього останнього „ударного" комунікату. Знаючи склад Академії ніхто не сумнівався, що підставою до почести академика не стають чисто наукові заслуги. Той самий ефектовний жест, який зробив радянський комісаріят освіти, коли призначив у свій час пенсію деяким галицьким письменникам, які не мали нічого спільного з комунізмом, повторився свідомо при виборі галицьких академиків: — нехай знають галицькі українці, що радянська влада вміє бути щедра і розуміє „культурну" роботу.

Та не довго тривала ця комедія. Коли за радянськими вченими, що з найкращими намаганнями стосували марксівську методу, засудженими на заслання за націоналістичні „ухили" прийшли самогубства таких оборонців радянського ладу як Хвильового та Скрипника, стало ясно, що жяний галицький робітник пера не може підтягнутись до шнурка, приписаного на Україну московським диктатором Постишевим.

Звичайною гумористикою віє від резолюції найвищої наукової установи, яка домагається від галицьких громадян, щоби вони приймали політичну ідеольогію офіціяльної партії в СРСР. Це домагання тим смішніше, що вчений у Радянському Союзі, коли маніфестує свою революційність, у дійсності стає тільки льояльним громадянином і за це дістає всілякі привілеї та користи, яких не мають інші. Чи можемо уявити собі галицьких дослідників літератури і то здебільша з доби, коли соціяльні проблеми у нас не виринали, в ролі пропагаторів комуністичної ідеольогії?

Мимохіть насувається думка, що може таки краще було би, якби галицькі академики випередили були резолюцію, що позбавляє їх дотеперішньої почести і зріклися її з приводу смерти М. Скрипника, якому фактично це становище завдячували. Така резиґнація могла була заступити слова кондоленційної телеграми і заощадити їм нинішньої неприємности...

Лихоліття України.

Відпис листа з дня 5. IX. 1933 р. з України. Оригінал є в перехованні Коміт. Рятунку України в Рогатині. (У відписі пропущено назвиска і місцевости).

„Найдорощі Мамунцю! Недумала я, що ще колинебудь буду до Вас писати. Так сильно була заслабла на дезинтерію, що незнаю коли очунялася в лікарні. Видно, що мені суджено вмерти не в хаті коло дітей, а десь у заразливому бараковї. Заслабла я дуже тяжко, а в хаті крім малих дітей нікого зі старших нема. Він... другий місяць нема вістки, а... десь аж коло румунської границі, працює вже 5 неділю. Після одної практики була приїхала до дому на дві неділі і опять поїхала. Прислала нам маленьку посилку, сушених груш. Обіцяла прислати нам кукур. муки, але це буде нескоріше як через місяць. Я думаю, що еще нової кукурудзи нема. До Вашої посилки ми чуть непомерли. Одинадцять день, крім сирих огірків нічого вроті немали. Навіть кохані Мамочко води не пили. Так близько була смерть і вмерти неможь було. Яка страшна іронія долі. — Ви висилаете нам 10 дол. і смерть відходить від нас і так у безконечність продовжується наше страждання, наша нічим не заслужена мука і кара. Лучше би було, аби Ваша посилка була прийшла яких 10 день пізніше. Раз було би усе скінчилося. А тепер опять буде все начинатись з початку. Мамочко! Ми так зрезигнували, так знеохотились до життя, що смерть для нас може принести визволення.

Досить вже непотрібної балачки, пора братись до речі: Кохані Мамцю і сестри, несердьтеся на мене, що неприїжджаю до Вас, про те навіть мови бути неможе. Хіба дадуть мені пашпорт, мені жінці політичного засланця. Частенько небес питаюсь за що, за що нас так всі і всюди переслідують. Неможу всього написати, одно тільки скажу, чом я не Малка, або не Рухля. А впрочім, мовчи язичку, будеш їсти кашку. Знаю добре, що найкраще нічого такого неписати, бо не тільки за писання, але навіть за те, що ніколи в сні не снилося, можна попасти туди, куди попав нещасний наш батечко. Може його вже і на білім світі нема, бо вже другий місяць не дає про себе ніякої чутки. — Щодо поля і його продажі, то я на все погоджуюсь. Воно мені зовсім непотрібне. Місяць скоріше, місяць пізніше, сирою землею очі нам вкриють. Нічого я в життї гарного, ані поганого не зробила, тому нічого від життя не сподіюсь. Раз мати родила, раз вмирати треба. Якщо хто купить поле і дасть гроші, то прошу нам їх вислати і то не доляр., а польськими злотими. Вони будуть нам вигідніші, а Торгсин їх приніма. Хто має зараз гроші в Торг. цей може дечого собі на зиму придбати. Мамцю! прошу Вас дуже, якщо не трудно Вам буде то вишліть нам посилку хочби для проби, муки кукур. або фасолі або взагалі що в дома є, аби не купувати.

Вже шоста неділя, а я все ще незовсім здорова. Від часу до часу показується ще кров. Відпишіть мої кохані скоро, бо Вас є більше, а я сама одна. — Цілую Вас всіх щиро.

Відгомін самбірського процесу.

З голосів української преси.

У „Меті" з 15. п. м. находимо чергову статтю, присвячену рефлексіям з приводу самбірського процесу. З дуже обширної передової статті п. н. „Самбірське мементо" подаємо деякі виімки:

„...Ми не маємо ніяких ілюзій в тому, щоби після самбірського процесу українська нелеґальщина перестала існувати, або щоби в боротьбі з нею пощастило систему конфідентоналізму, а навіть і провокації.

„Зате процес цей повинен збудити однодушний відрух, незрушиме застереження всього українського громадянства: руки геть! — від молоді! Раз на все! Раз на все треба покінчити зі забавою в революцію роблену дітьми, за яку дорого платить уся нація, раз на все треба виполоти диховську гумористику з безвідповідальними „проводами" і розперезаними „ідеольогами", які мов марионетки підтрибують у чужих, брудних руках. Зі взгляду, як не можна робити революції, заплатили ми дуже дорого: знищенням найактивніших частин молоді, розкладом українського революційного націоналізму й паралізою українського леґального політичного життя...

Та ми свідомі теж і того, що один лише вигук „руки геть" — це блідий звук. Мимо доторкуємося нашого політичного зачарованого кола, найбільш істотної проблеми нашої політики: недобровільної залежности нашого леґального громадського життя від виступів нелеґальщини. Самбірський процес виказав, як на долоні, усі звена цього зачарованого кола. Він виказав, що залежність не була відворотною, т. зн. український леґальний світ не мав вплину на нелеґальний, що нелеґальний сам попав у залежність від національно ворожої

жих чинників, і вкінці, що цей нелегальний світ розвивався так, що його розвиток був одночасно розвалом українського громадського життя. Виходить, що націю за горло стискала залізними кліщами... власна рука, залежна від чужої волі...

Так, мусимо мати смілівість поглянути жахливій правді в вічі і мусимо шукати виходу такого, щоби він не був сліпою вулицею...

В політиці недержавної нації не сміє бути ніякий чинник, який мав би вплив на цю політику і був одночасно від неї незалежний.

Конюнктура, створена самбірським процесом, пригожа для такої ревізії нашої політики. Українська нелегальщина у дотеперішньому свому виді скомпромітована від основ до самих верхів. Вона не представляє зі себе чинника, який би був здібний до віднови. І не сміємо до того допустити, щоби вона відновилася. Та одночасно не зробимо цього самим заломлюванням легальних рук і вигуками до нелегальних: „геть!“ Коли є умовини для революційної діяльности, то сама природа потягне молодь у підземелля, а рація державного режіму накаже йому якусь нову систему боротьби з таким революційним рухом, в якій — припускаємо — може не буде мати місця тип поліційного урядовця в роді Івахова і тип провокатора в роді Барановського. Зате напевно буде мати місце система знову від нас незалежна, яка знову потягне нас у кругіж, що його одиноким наслідком буде ослаблення українського національного організму.

І тому, чи це кому подобається чи ні, післясамбірські рефлексії висувають на перше місце нашої політики питання моралі. Чи не повинно застановити кожного українця, що навіть поліційні чинники змушені були приступити до ревізії своєї тактики, опанованої підземною безвідповідальщиною? Що навіть у провокації не можна примінювати до безкінця засади: „всі засоби дозволені“? Наші доморослі теоретики, які твердять, що в національному житті і в політичній боротьбі треба примінювати засади, обовязуючі в звіринному світі, так би мовити, теоретики зоольогії в ідеольогії, отримали поглядову і дошкульну лекцію від — польської поліції...

З другого боку збереження моралі в прилюдному житті наказує, що не повинно бути ніякого відруху того життя, якого не слід би виявити на поверхню. Мусимо здобутися на відвагу ставити у політиці всі крапки над „і“. Тут не може бути нічого недоговореного. Уважаємо, що велику частину відповідальности за те, що сталося досі під землею, несе українська легальна преса і українська легальна публіцистика. Вона уникала дискусії над явищами, про які навіть знала, що вони шкідливі. Це нарешті мусить скінчитися! Нарешті мусимо найти засоби, щоби якнайширші українські маси довідувалися про всі наслідки, які за собою потягає безвідповідальна діяльність, хочби ведена „ідеалістами“. Запал, добра воля, святе обурення, ненависть — це чинники, які для проводу в нації далеко не вистарчають. Хоч досі, на жаль, вистарчали...

Врешті український легальний світ мусить бути більше активний, ніж був досі. Він мусить створити таку політичну практику, яка би не балянсувала поміж недоговоренням і пасивізмом. Українське легальне визвольництво, мусимо признатися до того отверто, замало могло своєю практикою переконувати, що воно є дійсним визвольництвом. Воно не давало відповіді на цілий ряд питань біжучого дня. У примітивному черепі легше роз'яснювалось, коли на запит: „як здобути українську державу“ слідувала відповідь: „зрадою, бомбою і терором“, ніж коли відповідалося: „безупинним зусиллям“, або „масовою боротьбою за автономізацію українського життя“...

ПРЕСА ІНФОРМУЄ ПРО ПОДІЇ СУЧАСНОСТИ; ТІ, ЩО НЕ ЗНАЮТЬ ЇХ, НЕ ЗНАЮТЬ СВІТА, В ЯКОМУ ЖИВУТЬ.

Французько-анґльо-американський фронт розбитий.

Ситуація в Женеві змінилася нагло 13. ц. м. наслідком становища Америки, яка занехала спільний французько-англійський фронт. Сперш у гадали, що до того фронту прилучиться також Італія та що держави оголосять спільний ультімат. Тимчасом Норман Девіс відступив вечором від порозуміння, мовлячи, що Америка не хоче ставити Німеччину в ситуацію без виходу, бажаючи співпрацювати над зближенням Німеччини до Анґлії та Франції. Норман Девіс повідомив про своє становище німецького делеґата Надольного, який негайно виїхав до Берліна. Наслідком такого становища Америки також Анґлія виступить певно з порозуміння.

У звязку з тим Італія висуває проект пересунути розбройні наради на конференцію чотирьох чи там пятьох держав, щоби тим способом привернути участь Зл. Держав.

—o—

До розбройної конвенції потрібна Німеччина.

ЛЬОНДОН, 14. 10. ПАТ. Женевський кореспондент „Таймсу“ повідомляє, що плян заключити розбройну конвенцію без участи Німеччини остаточно занехано, бо може прийти до поділу на два ворожі табори, а саме В. Британію, Францію й Америку, які підписали би конвенцію, а Німеччина, Італія й Японія знайшлись би поза її скобками. Німеччина, на думку кореспондента, хоче продовжити переговори, щоб недопустити до зірвання конференції, защо робилиб її відповідальною, а Італія все ще думає про розвязку кризи в рямках пакту чотирьох. На основі інформацій женевських кореспондентів англійської преси Німеччина, числячи на піддержку Італії, домагається: 1) щоби озброєні держави розпочали своє роззброєння негайно; 2) щоби за готовість Німеччини перемінити Райхсверу Німеччина дістала право мати таке зброєння, яке потрібне для витворення з переформованої Райхсвери успішної збройної сили; 3) контроля зброєнь має бути введена в життя аж після переформування Райхсвери і забезпечення Німеччини в потрібне озброєння.

Новий карний кодекс у Німеччині.

Берлінський кореспондент „Н. Фр. Прессе“ подає зміст нового німецького кодексу, що сильно ріжниться від дотеперішнього. Він передбачує кару навіть за нарушення присяги в подружній вірности. Зрада жінки або чоловіка є карним вчинком. Побіч позбавлення особистої свободи передбачені тілесні кари. Зокрема накладається тілесні кари за „жорстокість в життевій поведінці“, за нарушення моралі і знущання над звірятами.

Смертну кару задержано і поширено на нові вчинки. На основі нового кодексу виконується її шляхом відрубання голови або повішення.

Дотеперішню постанову, що всяка кара западає на основі писаного закону, змінено. Кару можна накладати також у випадках не передбачених карним законом, якщо вчинок ображає „здорове почування народньої моралі.“

Кара за доляри.

ВАШИНҐТОН, 14. 10. ПАТ. Ґенеральний прокуратор заповів, що хто переховуватиме більше як сто золотих долярів, того віддаватимуть під суд.

Вибух штучних вогнів.

МАДРАС, 14. 10. ПАТ. У фабриці штучних вогнів біля міста наслідком вибуху згинуло 6 людей, 8 було тяжко ранених. Фабрика знищена. Кажуть, що під звалищами є ще 16 людей.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. ЖОВТНЯ 1933.

СОФІЯ ЯБЛОНСЬКА.

ЛИСТ З КИТАЮ.

Мій невідступний товариш. — Вулиця.

На все можна знечулитися, до всього звикнути. Першого дня, коли засіб моєї вразливости ще був не вичерпаний, я завзято боронила мого пройдисвіта-пса, що став моїм невідступним товаришем, а навіть сторожем моєї маленької хатинки.

З першого дня я прозвала його „Китай“, назва, якої тут ніхто не розуміє крім нього та мене. Це наша спільна тайна і колиб її хтось з тубильців зрозумів, то смертельно образився би, а може і застрілив би мого Китая за смілівість носити таке символічне імя.

Нині мій Китай має гладкі боки і довгу, виплекану, білу шерсть. Кожного ранку він уже без остраху вичікує під моїми дверима мого пробудження, після чого ще забава та біганина вздовж доріжок нашого садку, лови на мої сандали, які я розкидую якнайдальше від себе, а приносить їх якнайближче, хоч ніколи так близько, щоб я одним рухом вихопила сандали йому з зубів. Хитрий мій Китай!

Вулиця Юнанфу це вираз самого життя. У перший день, коли я її побачила залиту сонцем й юрбою ворохливих китайців, в мені розбудився здавна забутий інстинкт маси, заклик до спільної активности. Мені хотілося нараз за їх прикладом кудись бігти, щось понести, щось робити, побиватися за чимось, кудись поспішати, хоч я з моєю зайвою цікавістю була тільки заваллю, що зупиняла тут поспіх. А я була така схвильована, така хапчива на нові враження! Мені навіть здавалося, що зі здивування поширилися мої зіниці. Все довкола мене було таке інше... Кіно чи сон.

Я мала охоту зупинитися перед кожною людиною і довго приглядатися до неї, а то й доторкнути чи жива, чи правдива. Тимчасом юрба тягла мене вперед.

По обох боках вулиці стоять два ряди деревляних домів, зрівняних одним шпилястим дахом. Здовж стін першого поверху тягнеться традиційний бальков, над яким замісць вікон, вставлені великі деревляні рями, виповнені ажурним рисунком краток, в які замісць скла, китайці вліплюють колірові паперці. Перший поверх це мешкання китайців, зате партер це виключно ряд крамниць, де продають всячину: матерії ручного виробу, шпилясті соломкові капелюхи, сандали, сушені овочі, рибу, черепахи, китайські шовки, тютюн, опій...

Це головні вулиці. Деинде навіть видно по модерних виставах чужинний, найбільше американський, товар, а властиво всякі дешеві цяцьки або тандитну конфекцію. Це „модерні“ нові вулиці! — вони мають вигляд касарень. Зате на бічних вуличках віднаходжу старий Юнан, такий, який він був зроду. Там у настіж вітвертих крамничках китайці чешуть бавовну, прядуть, тчуть полотна, шиють традиційні одяги — найбільше синіх, — виробляють з міди посудину, зі срібла та золота перстені та браслети, з заліза ножі та топорі, з дерева ведра та грубезні, щільні домовини, крізь які не тільки мерлець, навіть його дух не втікне.

А побіч у сусідній крамничці „дентист“ сверлує діру у передньому здоровому зубі, щоби туди вставити горошок золота на ознаку заможного стану свого клієнта. Це мода, яку розвели в Юнанфу ці „дентисти“.

Сям-там поміж крамничками видно маленький ресторан, також відчинений настіж, повний у кожній годині дня й ночі, де кулі й візники смаковито заїдають усякі страви, які їм на вогні приготовляє кухар. Перед кожним на столику стоїть незмінно мисочка рижу, в яку вони раз-у-раз встромляють довгі патички.

Під рестораном чекають жебраки і пси. Під мурами вулиць, скуливши під себе ноги, сидять кулі-носії, відпочивають або вичікують на роботу. Іноді побіч них сидять їхні жінки, що годують своїх маленьких дітваків — часом на переміну обох і того молодшого, що привязаний на плечах і того, що сидить на бедрах, розкрячивши ноги. Тутешні жінки ніколи не носять своїх дітей на руках; руки в них завсіди повинні бути вільні, ними вони пробивають собі перехід крізь юрбу, або падуть на них, коли їх деревляні, маленькі ноги втратять рівновагу. Усякий тягар носять жінки на плечах, зачеплений стяжкою за чоло, або шнурами за рамена, або й ще, коли довша дорога, завішений на деревлянім ярмі за шию. Там, де вулиці розбігаються з міста дорогами, що ведуть в гори, недалеко від довкільного муру, часто подибаю каравани жінок, навантажених деревом, або паленим вугіллям. Кожна дорога має свій заїзд у місті. Туди під вечір приходять з гір ріжні каравани на нічліг, каравани мулів, коней, чоловіків та жінок, усі неймовірно навантажені. Вони приходять сюди втомлені, виснажені, задихані. Свої сили виміряли вони скупо і ледви вистарчило їх до цього заїзду, далі ні кроку.

Біля заїздів стоїть ряд переїздних кухонь, вони дешевіші за ресторанчики і призначені для караванярів, якими навіть візники погорджують. Під великими парасолями кухонь сидять караванярі та носії й їдять зі жвавою приємністю. Часто зупиняюся побіч тих мандрівних ресторанів, де видко, як кухарі печуть мясо на вогні, як варять рижові вареники — такі запашні, — до яких голодні нетерпеливі руки заздалегідь простягають свої мисочки. Радісно мені дивитися, як хапкі роти проглинають смаковиті галушки, хоч на цей вид охоплює мене дивна туга: туга за враженням справжнього голоду, про який я вже трохи забула — туга за фізичною втомою, за працею рук, за землею.

—o—

Воєнний стан у Сіямі.

БАНҐКОК, 14. 10. ПАТ. У місті проголосили воєнний стан у звязку з бунтом двох полків, які заняли лет. майдан у Доянуанґу. Між збунтованими та вірними для уряду військами прийшло до стрілянини. В столиці спокій. Влада видала розпорядки для охорони чужинців. Кн. Бовараде͡й, член королівської родини, вибирається із своїм військом до Банґкоку. Подробиці невідомі, бо комунікація перервана та тому, що ввели цензуру.

ТІТУЛЕСКУ В БОЛГАРСЬКОГО КОРОЛЯ.

СОФІЯ, 14. 10. ПАТ. Румунського міністра закордонних справ Тітулеску король Борис прийняв на півторагодинній авдієнції. Опісля Тітулеску розмовляв довше з болгарським премієром Мушановим. Вечором прем. Мушанов видав обід у честь Тітулеску. Мушанов і Тітулеску виголосили промови.

Після розмов із представниками болгарського уряду Тітулеску відїхав до Анкари.

АРЕШТУВАЛИ БІЛЬШОВИЦЬКИХ СЛУЖБОВЦІВ.

МОСКВА, 14. 10. ПАТ. З Хабарівська повідомляють, що 10. 10. арештували без причини управителя складів стації Манчулі, Левицького. На ст. Вуґеду арештували заступника керманича залізничого відтинка Кирилова. Більшовицькі чинники твердять, що метою тих арештувань є віддати залізничу адміністрацію на цьому відтинку зовсім у руки манджурців. Заступник директора манджурської сторони сх. китайської залізниці Чань-Мінь-Че уневажнив постанову більшов. представника в дирекції залізниці, на основі якої іменовано Левицького керманичем складів Манчулі, а іменував манджурського кандидата. Директор Рудий уневажнив цей розпорядок і повідомив адміністраційну раду залізниці про акти Чань-Мін-Че, які дезорґанізують працю на залізниці та просив видати зарядження конечні для залізниці, щоби поліція не мішалася та щоби сх.-китайська залізниця функціонувала правильно.

По широкому світі.

— В Роштоку відбувся акт злуки двох окружних союзних країв Меклебурґушверіну з Меклебурґом-Штреліцом в одну союзну державу німецької республики.

— Страйковий рух у вуглевих округах стейтів Алябама і Оклягома вигасає. В Честер у Пенсільвенії у заведеннях Форда розпочалася праця.

— З огляду на переповнення концентраційних таборів німецький уряд почав збирати арештованих на старих непридатних до вжитку кораблях.

— Завдяки розпорядкам англійської влади критичний день 13. ц. м. в Єрусалимі минув спокійно.

— Американська федерація праці оголосила бойкот товарів, що походять з держав, де нема права свобідної орґанізації робітників в професійні союзи.

Німеччина виступила з Ліґи Націй та розбройної конференції.

Розвязання райхстаґу. — Нові вибори.

БЕРЛІН, 14. 10. ПАТ. Нині вполудне появився декрет президента Німеччини про розвязання райхстаґу та визначення нових виборів на 12. листопада 1933 р. Рівночасно оголосили постанову уряду про виступлення Німеччина з Ліґи Націй та розбройної конференції.

Розвязання райхстаґу й розписання нових виборів має на меті дати нагоду народові заявитися про ті справи. Канцлер Гітлер виголосить нині політичну заяву через радіо в 19. годині.

Боротьба з протидержавним рухом у Німеччині.

БЕРЛІН, 14. 10. ПАТ. В Кельні викрито тайну друкарню і склад нелеґальних видавництв. Поліція арештувала багато осіб. В часі облави в Ґельзенкірхені арештовано багато комуністичних діячів під замітом державної зради. В районі Гамбурґа поліція розвязала 55 товариств зі спортовим характером, підозрілих в протидержавній діяльности. Між іншими розвязано жидівський спортовий союз Ґаґібор. Майно заборонених організацій сконфісковано. Членам тих організацій заборонено творити нові союзи.

Радянсько-японський конфлікт.

МОСКВА, 14. 10. ПАТ. Оголошення японських тайних документів радянським урядом грозить дальшим загостренням конфлікту між Москвою і Токіо. На основі вісток, що кружать у московських дипльоматичних колах, японський амбасадор у Москві одержав з Токіо інструкції, згідно з якими має в найближчих днях зложити в комісаріяті закорд. справ протест з зазначенням, що на випадок неодержання достаточних виснень з радянської сторони в справі опублікованих документів Японія відкличе своє представництво в справі продажі східно-китайської залізниці.

Як зачувати, документи оголошені 9. ц. м. є тільки частиною документів, які має радянський уряд. Інші документи мають ще більш сензаційний характер. Вони будуть без сумніву оголошені в міру дальшого загострення радянсько-японського конфлікту.

—o—

За напад на почту у Трускавці.

Пятий день розправи.

Самбір, 13. X. 1933.

В 9-ій год. вводять на салю підсудних і 3 свідків: двох поліц. агентів та Осипа Білася, якого вже знаємо з розправи за вбивство бл. п. Тадея Голувка.

Св. Осип Білас, л. 36, гр.-кат., зам. у Трускавці, абс. торг. академії (свідок був слуханий спершу як підозрілий у цій справі). Свідкові оповідав про сам напад бл. п. Василь Білас, який говорив, що увійшов з револьвером і течкою до касового відділу, стероризував присутніх там урядовців і забрав гроші. Спершу втікали разом, а опісля В. Білас відлучився, пішов сам полем, в одном місці сховав гроші, пішов у ліс, знайшов кілька грибів, а вертаючись, забрав сховані гроші. Вступив потім до тітки Крамарової і там стрівув його постерунковий Каник. Тому В. Білас хвалився, що має досконале алібі, бо сам постерунковий буде йому свідком. Опісля Дмитро Данилишин оповів свідкові, як він, стоючи на дверях і бачучи, що ситуація рветься, кілька разів вистрілив і цим підніс духа учасників так, що напад повівся. Імен інших учасників Данилишин свідкові не сказав.

Дальше оповідає свідок, що пок. Василь Білас говорив з ним на кілька тижнів передтим про плянований напад на почту, але свідок їм тоді відрадив. Це було десь у липні і тоді до нападу не прийшло. Перед дійсним нападом свідкові ніхто нічого не говорив. Щодо Мотики, то той оповідав свідкові опісля, що знав про напад; говорив йому, що пішов критичного моменту на прохід на Городище, а потім сидів дома, щоби мати алібі. Між Мотикою і Василем Біласом була ривалізація. Ішло тут про контакт з верхами. Ґрупу ОУН у Трускавці зорганізував Мотика, одначе зразив собі потім верхи через непослух. Тому Василь Білас, який був надзвичайно здисциплінований, шукав сам того контакту. Дальше свідок оповідає, що він відрадив висаджувати в повітря трускавецькі лазенки і напад на постерунок. Щодо грошей, то Василь Білас казав йому, що на другий день відніс гроші у призначене місце, але де саме, того вже свідкові не знав. З чотирьох обвинувачених знає св. тільки Лабінку, але нічого не знає про його участь у нападі.

Обор. Гуркевич: Хто на вашу думку становив верхівку в ОУН у Трускавці?

Св.: З розмов виходило, що Мотика, але прикази виходили не від нього.

Обор. Волошин: Що на вашу думку спричинило заснування ОУН у Трускавці?

Св.: По розвязанні Пласту хлопці не мали другої такої патріотичної орґанізації і тому опісля деякі вийшли до спорткового Т-ва „Сурма“, а інші зорганізували собі ОУН.

Обор. Гуркевич: Чи Пласт був легальною організацією у вас?

Св.: Так, знала про нього добре поліція, бо пластуни робили вправи явно.

ЗІЗНАННЯ ПОЛІЦ. АГЕНТІВ.

Св. Антоні Фіц, л. 35, поліційний агент зі Львова. Оповідає, що справа нападу на почту у Трускавці виринула щойно у звязку з доходженнями за напад на почту у Городку. Тоді св. довідався, що учасниками нападу були В. Білас, Дм. Данилишин, Лабівка, Лоцуняк, Петрів, Ільків і Гнатів. Лабівка вже сидів на Гірці в Дрогобичі за банк у Тустановичах. Приїхали тоді там: свідок та агенти Будний і Гірний. Спершу Лабівка відпекувався, але потім, коли йому сказали, що поліція вже все знає, признався, що до ОУН втягнув його Василь Білас і потім розказав про перший неуспішний напад, який не відбувся тільки тому, що Гнатів застав перед почтою якусь знану йому жінку і тому вернувся, бо боявся деконспірації. Дальше Лабівка оповів докладно свідкові знаний вже з розправи хід дійсного нападу. Течку з грішми по зізнанням Лабівки ніс Гнатів. Петрів мав брати участь у нападі, але, чи дійсно брав, Лабівка не знав. Переслухання Лабівки було 3. квітня 1933 р. А слідуючого дня був арештований у своїм домі Лоцуняк, якого сконфронтовано з Лабівкою. Лабівка в часі конфронтації сказав Лоцунякові до очей, що вже все „засипане". Ільків служив тоді при війську у Ряшеві і там його арештували. Лоцуняк признався теж до нападу, а навіть нарисував шкіц дороги, куди вони йшли.

Встає обв. Лоцуняк і зовсім спокійно та зрівноважено каже, що зізнання свідка не зовсім відповідають правді, а саме при конфронтації з Лабівкою той сказав йому, що почту засипав Мотика; а щодо Петрова, то він ніколи не вказав на нього, як на учасника нападу, бо його ніколи передтим не знав. Свідок Фіц твердить, що назвище Мотики тоді не впало. Петрів по арештуванні спершу відмовив зовсім зізнань, поводився „провокуючо" і щойно пізніше до всього признався.

Тут прокуратор ставить запити свідкові й обв. Лабівці, який кілька днів пізніше мав розмову з Петровом про його поворот з почти. Прок. старається від них видобути відповідь, що Петрів вертався з почтового будинку, що було би доказом, що він був на почті і виконав свою функцію.

Обв. Ількова арештували у Ряшеві 7. квітня і 9-го був він уже на Гірці в Дрогобичі. Спершу слухав його Будний, а потім свідок. Обв. Петрів встає і заявляє, що не поводився провокуючо, але переслухували його 4 дні й ночі і тому він з перемучення формально патал та раз навіть зімлів. З Лоцуняком не витався, бо навіть його не знав і не міг такого говорити свідкові.

Св. Ян Гірни, л. 44, поліц. агент, зізнає, як попередній свідок. Був присутній при переслуханні Лабівки. Лабівці згадали назвище Різняка. Тут встає Лабівка і заявляє, що Різник по таємничій стрічі з Лабівкою на почті пішов до Біласа Василя і Мотики і розповів їм, що бачив Лабівку в часі нападу на почті. Тим покористувався потім Мотика на поліції і коли йому не хотіли вірити, покликався на Різняка. Щодо конфронтації Лабівки з Лоцуняком, то свідок признає, що дійсно впало назвище Мотики, як того, що засипав почту. І тут св. ріжниться від попереднього свідка, який стояв на становищі, що слово „Мотика" не впало. Щодо реферату, який найдено в часі ревізії у Стрию, то свідок каже, що його зміст був протидержавний. На це встає обв. Лоцуняк і складає виснення, що були два реферати: про рідну мову і про козаччину. Реферати були легальні, хіба свідок уважає нелегальним пропагування вживати всюди української мови. Щодо інших підсудних, свідок зізнає, як і свідок попередній.

Обор. Волошин: Від кого ви довідалися в часі доходжень за напад на почту в Городку, що напад на почту у Трускавці виконали ті люди, які є тепер обвинувачені?

Предс.: Ухилюю це питання.

Обор. Гуркевич: Чому на вашу думку реферат Лоцуняка був протидержавний?

Свідок на це питання не вмів дати відповіди.

Прок.: Від коли належав Петрів до ОУН?

Св.: Від листопада 1930 р., тому був уже старим жовніром УВО.

Обор. Петро Білинський: Хто з підсудних присягав?

Св.: Знаю, що Петрів напевно присягав. Тай інші до того признались.

Св. Юзеф Будни не явився на розправу, бо зізнавав сьогодні перед судом присяглих у Львові. Оправдує його свідок Фіц. Трибунал признав це оправдання, а прокуратор зрікається цього свідка, на що годиться й оборона.

ВНЕСКИ ПРОКУРАТОРА Й ОБОРОНИ.

Після цього прокуратор ставить внесення на зарекв'рування з актів справи Даньківського і тов., що велася перед окружним судом у Самборі в 1930 р., деяких примірників „Сурми" з 1929 р. і 1930 р. і прочитання їх на розправі для виказання характеру й обличчя організації ОУН; дальше актів городського суду у Дрогобичі в справі тамошнього Пласту, деякі члени якого були засуджені, з метою виказати, що організація „Пласт" була наче передшкіллям для ОУН, особливо на терені бориславського бассейну.

Оборона устами д-ра Гуркевича і д-ра Рогуцького противиться внескам прокуратора і ставить своє внесення, а саме, щоби прочитати увільнюючий присуд у справі „Пласту" городського суду в Самборі і Стрию для виказання, що організація „Пласт" була легальною організацією світового характеру з чисто ідейним підкладом.

По півгодинній перерві предсідник оголосив, що трибунал всі внески і прокуратора й оборони відкинув.

ТАЙНА РОЗПРАВА.

Опісля предсідник зарядив тайність розправи для відчитання пісні, уложеної Лабівкою. Представники української преси були на салі присутні, як мужі довіря сторін. По прочитанні пісні предсідник зарядив явність. Лабівка виснює, що цієї пісні не укладав, а Лоцуняк заявляє, що пісня ця стара, бо її співали ще в 1925 р.

ПИТАННЯ ДЛЯ ЛАВИ ПРИСЯГЛИХ.

По прочитанні свідоцтв моральности поодиноких обвинувачених, виставлених громадськими урядами, предсідник замкнув доказове поступовання. Після того прочитав предс. 8 питань для лави присяглих суддів. Для кожного обвинуваченого уложено 2 питання. Одно йде в напрямі приналежности до ОУН і поповнення злочину головної зради (арт. 97 § 1), друге в напрямі грабункового нападу (арт. 259).

Оборона устами д-ра Рогуцького поставила отсі додаткові питання:

1) Дотично всіх обвинувачених евент. питання — на випадок заперечення першого головного питання в напрямі арт. 97, § 1 — а саме в напрямі арт. 165 к. к. (участь у тайних стовариппеннях).

2) Додаткове питання щодо всіх обвинувачених у напрямі арт. 22. к. к. на випадок затвердження гол. питання в напрямі злочину грабунку (псих. примус).

3) Питання евентуальне на випадок заперечення злочину грабунку з арт. 259, а саме в напрямі арт. 251. (обмеження особистої свободи) і друге евентуальне питання (щодо всіх, крім Петрова) в напрямі арт. 27 і 259 (співучасть при грабунку). Щодо Петрова — на випадок затвердження другого питання — додаткове питання в напрямі арт. 22 (невідпорний примус), а на випадок заперечення евент. питання в напрямі з арт. 23 й арт. 259 (намагання), а на випадок потвердження цего останнього питання додаткового питання з арт. 22 (невідпорний примус).

Прокуратор усім питанням оборони спротивився. По півгодинній нараді трибунал всі внески оборони відкинув.

На цьому сьогоднішню розправу перервали до суботи. Лишаються ще промови прокуратора й оборонців.

ПРИСУД.

В год. 15.30 явився на салі трибунал із лавою присяглих, який оголосив вердикт присяглих.

На перше питання лава присяглих відповіла 11 голосами „так" 1 „ні". На друге питання: 10 „так" 2 „ні". На третє питання: 10 „так" 2 „ні". На четверте питання: 9 „так" 3 „ні". На пяте питання: 10 „так" 2 „ні". На шесте питання: 9 „так" 2 „ні". На семе питання: 11 „так" 1 „ні". На восьме питання: 4 „так" 8 „ні".

Після відчитання вердикту прокуратор зажадав покарання обвинувачених згідно з відносними артикулами карного кодексу. Адвокат д-р Рогуцький в імені лави оборонців просив узяти під увагу злагіднюючі обставини, бо всі обвинувачені, крім Лабівки, не були досі карані. Решта оборонців прилучилася до внесення д-ра Рогуцького.

В год. 15.35 трибунал пішов на нараду, після якої проголосили присуд, на основі якого

ОБВ. ЛОЦУНЯКА ЗАСУДИЛИ НА 8 ЛІТ ТЮРМИ,
ОБВ. ЛАБІВКУ НА 9 ЛІТ ТЮРМИ,
ОБВ. ІЛЬКОВА НА 8 ЛІТ ТЮРМИ,
ОБВ. ПЕТРОВА НА 4 РОКИ ТЮРМИ

всіх із позбавленням громадянських прав через пять літ.

Всім зарахували слідчий арешт з винятком Лабівки, що й так сидить у тюрмі за напад на почтовий віз у Тустановичах.

Оборона заповіла касацію в справі всіх засуджених.

Після оголошення присуду відвели засуджених до тюрми.

Ще про 112.000 золотих

Виясненння сен. Юліяна Павликовського.

Під наголовком: „§ 19" помістили Ви, Вельмиповажаний Пане Редакторе, в часописі „Діло" з дня 11. жовтня 1933 „Спростування п. О. Охрима до статті „Діла" під наг. „112.000 зол." Не відмовтеся приняти від мене і помістити **в імя правди** на шпальтах веденого Вами денника отсе виснення **фактичного стану** мого відношення до кол. кооперативи „Спілка Українських Агрономів" у Львові:

Не є правдою, що я колинебудь за цілий час істнування Спілки Українських Агрономів вів провід її Надз. Ради, або хочби був тільки членом тоїж Надз Ради.

Правдою є, що перші Загальні Збори СУА в дні 26. липня 1925 р. вибрали мене до Надз. Ради, одначе правдою є теж, що я **вибору до Н. Р. не приняв** з причини **моїх засадничих розходжень у поглядах про завдання і круг ділання СУА.**

В **ініціятивнім гуртку**, який підготовляв оснування станової організації українських агрономів, займав я від самого початку моєї з ним співпраці передумане і зі схемою нашого кооперативного будівництва гармонізуюче становище, що метою майбутнього осередку українських агрономів повинні бути: 1) оборона станових інтересів українського агронома; 2) культурно-освітна праця в користь українського хліборобства, ведена шляхом власних видавництв на зразок київських довоєнних накладень великоукраїнських агрономів, і шляхом плянового навчання на сільсько-господарських курсах у краю.

Зате виключав я рішуче не тільки потребу, **але і спроможність ведення майбутнім осередком українських агрономів сільсько-господарської торговлі**, як постачальної, так і збутової. Для цього роду торговлі покликано до життя в 1924 р. „Центросоюз", верховну організацію повітових союзів кооператив у краю.

Перші Загальні Збори СУА вибрали до дирекції тої кооперативи пп. Е. Архипенка і В. Воробця, саме прихильників ведення в СУА сільсько-господарської торговлі — тимсамим поставилися **негативно** до моїх поглядів про завдання СУА та ударемнили мені перебування в Надз. Раді СУА. **Мандату до Н. Ради СУА я не приняв** і не міг бути, як хоче п. О. Охрим, першим головою Н. Ради СУА.

Як громадянин цікавився я очевидно справами СУА. Тому є правдою, що на Загальних Зборах СУА в 1927 р. предложив я членам Спілки реферат „Про завдання СУА в ділянці несення сільсько-господарської культури на село", алеж мій реферат спрямований був саме **проти таких торговельних агенд, які вела СУА.** Загальним Зборам СУА звсував я ще раз мої погляди про завдання СУА, незмінені від 1925 р., та одночасно вказав на нові шляхи праці СУА, які потрібні були для нашого хліборобства і які лежали в спроможности та в обовязку фаховців рільничої культури. СУА звернув я увагу на конечність розпочати **продукційні агенди** — в першу чергу продукції кваліфікованого насіння польових ростин.

Думки розвинені в моїм рефераті не найшли відгомону у **відповідальних органах СУА.** В дирекції СУА п. Воробець найшов після уступлення п. Е. Архипенка нового свого однодумця, п. І. Семкова, теж беззастережного прихильника сільсько-господарської торговлі в СУА. СУА сільсько-господарської торговлі не припинила, а навіть припинити не думала, чого доказом було розбиття переговорів з Центросоюзом. Щойно коли в часі головування в Н. Раді п. О. Охрима дирекція СУА у наслідку нещасливих операцій директорів-торговельників, станула перед твердим муром біляисових недоборів, Н. Рада і дирекція СУА бажали використати мою концепцію з р. 1927 і з метою ратувати СУА увійшли в переговори для перебрання СУА основаним у нижчім осередком рільників-продуцентів: „Спілкою Українських Хліборобів", у проводі якої станув п. Марон Луцький, земельний власник з Янчина. В конституванні цієї у нашій економіці потрібної спілки брав я теж активну участь, висовуючи на II Загальних Зборах „ставлення української великої власности і її завдання у праці над піднесенням сільсько-господарської культури українського села". Зазначую, що виступ мій на зїзді українських землевласників — хоч брала в нім участь поруч більшої посілости і селянська посілість — накликав на мене атаки на шпальтах преси, що стоїть близько п. О. Охрима; це не перешкодило п. О. Охримові опісля ...

вязати контакт з цією самою спілкою, що більше — інтервенювати у мене через відпоручників СУА в справі помочи у скорому переведенні злиття СУА зі Спілкою Українських Хліборобів. Очевидно, своєї помочи я не відмовився, дивлячись на діло, а не на особи і на методи їх поведінки. Коли відпоручники дирекції СУА на мої домагання, що правда, з великим опізненням, предложили мені рахункові замкнення СУА і в міжчасі стало відомо, що поза біляновими стратами істнують ще інші зобовязання Спілки, а саме з титулу пущених дирекцією СУА селянських векслів, виставлених на товар, який селяни в міжчасі сплатили, а СУА векслів їм не звернула, мусів я відмовитися від якихнебудь інтервенцій у Спілці Українських Хліборобів.

Відомости про матеріяльний стан СУА дійшли теж до відома п. Мирона Луцького і рішили про його становище до СУА.

Вкінці зазначу, що векслеві махінації частини членів дирекції СУА добили Спілку Українських Агрономів. Заістнував конкурсовий стан цієї Спілки, і членів її поставлено перед довершений факт у хвилині, коли всі законні наслідки конкурсу спаралізували якінебудь їх почини. Стверджую, що Спілка Українських Агрономів упала внаслідок каригідних і недостойних вчинків частини дирекції СУА, при недостачі внутрішньої контролі Н. Радою СУА, при чому зовнішня контроля Ревізійним Союзом Українських Кооператив не могла викрити зловживань, бо векслеві операції СУА, оперті на т. зв. подвійні векслі, велися таємно.

З високою пошаною

Юліян Павликовський.

Львів, дня 12. жовтня 1933

Виaснення інж. М. Творидла на спростування п. Охрима.

В „Ділі" з 11. жовтня помістив п. Охрим, голова Н. Ради „Спілки Українських Агрономів" покликуючись на 19 §. спростування на статтю під наг. „112.000 золотих", в якому старається скинути вину за злу господарку в „Спілці Українських Агрономів" на інж. Павликовського, інж. Храпливого і на мене, при чому подає факти, незгідні з правдою або тенденційно насвітлені. Тому подаю ось такий подійсний стан, що торкається моєї особи: Я був дійсно співосновником СУА і зараз після заснування її директором — від дня 15. 12. 1926, як дня зареєстрування, до дня 28. 4. 1927, себто впродовж перших чотирох місяців. Зараз у перших початках СУА заістнували між мною й іншими двома членами дирекції, пп. інж. Воробцем та Архипенком, засадничі ріжниці в поглядах на майбутню діяльність СУА. Я був тої думки, що СУА має бути становою організацією агрономів та що завданням її має бути ширення сільсько-госп. культури і продукції добірних насінь, бо торговельні агенди належать до госп.-торг. кооперації з Повіт. Союзами і Центросоюзом на чолі. Коли ж інші члени дирекції вирішили проти моєї волі, що СУА має у першій мірі вести торговельні агенди, то моя участь в дирекції була зайва і я примушував до скликання заг. зборів та довів до того, що вже в дні 26. 4. 1927. вибрано на Заг. Зборах дирекцію, але вже без мене. Більше я вже не входив у члени дирекції впродовж усіх років істнування Спілки, аж до оголошення конкурсу. Правдою є, що на згаданих зборах дня 26. 4. 1927. вибрали мене в члени Надз. Ради, але проти моєї волі і я, не погоджуючись на цей напрям праці СУА, вибору не приняв та ніколи на засідання не приходив, так, що мене на слідуючих і дальших зборах СУА вже ніколи ніхто не вибирав. Зате п. Охрим був вибраний на цих зборах у 1927. р. членом Надз. Ради і вибір приняв, а від 11. липня 1929 р. він був навіть головою тої Ради аж до 7. червня 1931. Значить, неправдиві є твердження п. Охрима, немов заважили на долі СУА перші чотири місяці мого директорування в СУА, бо тоді ще навіть не розвинулися торговельні агенди, зате могли і заважили останні чотири роки членства п. Охрима в Н. Раді. Де мало, як директора Центросоюзу, звертались члени дирекції СУА, а навіть п. Охрим як голова Н. Ради СУА, в 1931 році з предложеннями якоїсь співпраці з Ц. С., але я все повторював свій погляд на справжні завдання СУА, зазначуючи, що щойно тоді Ц. С. може зачати з СУА корисну для хліборобства співпрацю.

Неправдиві є твердження п. Охрима, що я бував на зборах СУА. Зате правдою є, що один лише раз від 1927. р. був я на нараді СУА, а саме в дні 10. 2. 1931 р., на яку запросили мене продуценти хлібороби, і на якій були присутні представники львівських централь, а навіть представник Консисторії. А був я тому, що п. М. Луцький в імени українських хліборобів-продуцентів повідомив мене, що органи СУА задумали вже перемінити напрям діяльности СУА з торговельного на продукційний, та що в тій цілі хлібороби готові перебрати СУА в свої руки. На цій нараді намічувано навіть майбутню нову Н. Раду і Дирекцію. Однак тоді органи СУА не засували біляксового стану СУА, хоча учасники наради цього домагались, пояснюючи це тим, що один із членів дирекції, який мав зреферувати фінансовий стан, мусів несподівано виїхати. Скінчилося лиш на заяві дирекції, що є яких 10.000 зол. страти. Але коли у слідуючих днях при провірці продуцентами під проводом п. М. Луцького показалося, що подана страта около 10.000 є неправдива та що страти йдуть за дуже великі суми, і коли п. М. Луцький повідомив мене що продуценти саме з тої причини не вступають у члени СУА і її не переберуть, мій епізод дводенного заінтересування СУА знову скінчився.

Коли ж п. Охрим називає цю нараду Заг. Зборами СУА, то це також не відповідає правді. П. Охрим як ревізор добре знає, що на Заг. Зборах кооператив не можуть брати участи в голосуванні запрошені гості нечлени, ані не може нечлен зборами проводити, а тою нарадою проводив нечлен п. М. Луцький. Тому також незгідне з правдою є твердження п. Охрима, що дальшу відповідальність за контролю господарки і за упадок СУА несе новоибрана на тих зборах рада під проводом п. М. Луцького, тому, що Ревізійний Союз Українських Кооператив повідомив СУА письмом з 1. 4. 1931, що не признає цієї наради формальними зборами, дарма, що так її хоче називати — всупереч РСУК — службовик і ревізор цієї установи п. Охрим у своєму спростуванні.

Інж. Микола Творидло.

Людина, що виграла чверть міліона.

Не на кожному кроці можна надибати міліонерів, а вже зовсім нелегка річ надибати такого, що став ним за одну ніч, за одну годинку, нежданo, завдяки льотерійному льосові. А зустрітися з таким добродієм цікаво, навіть, якби він не був повним міліонером і мав усього одну четвертину міліона. Саме кілька днів тому мав я таку зустріч у Львові; мій знайомий виграв на одну четвертину льосу у дні, коли тягли V клясу останньої льотерії — чверть міліона золотих.

Ми привиталися і він почав мені оповідати, як це трапилось. Грав він на льотерії довго, ще від 1924, не минав ніодної кляси і за весь той час виграв ледви двічі свою ставку. Тимчасом інтереси псувалися щораз більше, жінка почала робити йому щораз різкіші сцени, що він витрачує надурно гроші на льотерії. Останню чвертку льосу купив він уже потайки перед своєю жінкою. І саме тоді йому вдалось.

Таким способом завзяття, терпець і віра перемогли. Якби не був грав, був би заощадив тільки на коротку хвилину 10 зол. і втратив величезне майно. 10 зол. не змінило би ні трохи його життя, а так став в одну мить багатієм.

Та є песимісти, що не вірять у щастя, що не шукають за ним, не йдуть йому назустріч, а коли навіть і запізно побачуть свою помилку і жалують, що не ставили на льотерії, не хотять до цього признатися.

Вирівнюйте Свою залеглість за часопис, хочаб і найменшими квотами, бо найменші вплати у великім числі, дають велику суму і цим сповните своє зобовязання супроти незалежної преси, а нам доможете виконувати надалі дуже важку працю.

Подарують кару.

Зачувати, що бувших берестейських вязнів звільнять від відсиджування кари. Виконали би лише частину визначеної кари в справі горожанських прав і звязаних із тим наслідків. Вітос, Кернік, Дібоа, Ліберман, Барліцький та Цьолкош утратили би посольські мандати, а на їх місце ввійшли би до сойму бувш. маршал Ратай, проф. Кульчицький, Цепляк, Яновський, Курилович і Штеригоф. Ратай та Кульчицький мандатів не приняли би, тому на їх місце війшли би інші.

ЧОМУ НІМЕЧЧИНА ВИСТУПИЛА З ЛІҐИ НАЦІЙ?

БЕРЛІН, 14. 10. ПАТ. Бюро Вольфа повідомляє: Уряд Німеччини зголосив виступлення з Ліґи Націй з причини понижуючого положення на розбройній конференції. Рівночасно німецька делеґація покинула розбройну конференцію, щоби дати народові нагоду заняти становище супроти життевих справ німецького народу. Президент держави розпорядком з 14. жовтня 1933. розвязав райхстаґ і краєві сойми. Рівночасно краєвим намісникам поручили не розписувати нових виборів до краєвих парляментів.

ВІДОЗВА ГІТЛЕРА ДО НАРОДУ.

БЕРЛІН, 14. 10. ПАТ. Вольфове бюро повідомляє: Д-р Ґебельс зложив представникам преси заяву, в якій подав до відома відозву канцлера Німеччини до німецького народу. В відозві м. і. сказано, що німецький уряд бажаючи переведення мирової розбудови німецького народу та господарського й політичного життя, згодився вступити до Ліґи Націй та розбройної конференції. Німеччина гірко розчарувалася. Хоч готова була й далі розброюватися, інші держави не могли рішитися виконати запевнення, як зложили в підписаному ними мировому трактаті, свідомо відмовляли Німеччині правдивої, моральної та річевої рівноправности. Німецький нарід і його уряд упокорювано безупинно найтяжче. Тепер німецького міністра закорд. справ і німецьких делеґатів повідомили, що нинішній Німеччині годі признати цю рівноправність. Німецький нарід не може згодитися, щоби його трактували як нарід другої кляси, тому Німеччина виступила з Ліґи Націй та розбройної конференції.

НОВИНКИ

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.**

— **Відома кравецька робітня у Львові ВАСИЛЯ ГРЕСЯКА** перенесена під ч. 23 вул. Сикстуська, III. сходи, I. пов. Приймає замовлення на 40 проц. дешевше на мужеські вбрання, реверенди. Найліпші матеріяли на складі. 463 4—20

— **Україніка.** В цьому році почав виходити у Брні чеською мовою „Pazdirkuv hudebni slovnik naučny". У двох зшитках, які вийшли до цього часу, находимо відомости про таких українських артистів і композиторів: Акименко Федір, Акименко Яків, Алчевський Грицько, Алчевський Іван, Аркас Микола, Бажанський Порфірій, Бандрівська Одарка, Барвінський Василь та Батюк Порфірій. Український відділ в цьому словнику опрацьовує доц. Ф. Стешко.

— **Не було саботажів у Богатківцях.** На днях подали ми, що під замітом саботажевого підпалу школи в Богатківцях, пов. Підгайці, арештували кількох місцевих парубків. Тепер вже справа вияснилася і по переведенні судових доходжень підозріння поліції показалися нестійні. Місцевий учитель зізнав, що пожежа шкільного будинку повстала з припадку, а не зі злочинного підпалу, тому всіх арештованих у тій справі випустили вже на волю і карно-судове слідство проти них припинили. Щодо пожежі у кольоніста Пйотра Завісляка у Весолівці коло Богатковець в ночі з 7. на 8. жовтня ц. р. (день пізніше після пожежі шкільного будинку в Богатківцях), то поліція підозрівала також саботажевий підпал і під замітом злочину підпалу з ст. 216 к. к. арештувала 8. ц. м. трьох богатковецьких парубків: Степана Шараменду та Гринька і Йосифа Гладких. Двох останніх вже також випустили на волю, а Шарамнеда є ще дальше у слідчій вязниці окружного суду в Тернополі. Оборонець Шараменди пос. д-р Ст. Баран поставив письменний внесок переслухати свідків на ствердження його алібі, що мають виказати його непричасність у підпалі. Виходить, що ніяких саботажів у Богатківцях не було.

— **Стрий виляв.** Наслідком довготревалих дощів виляла ріка Стрий з доплнвами. Комунікація зі селами, положеними в районі тих рік, перервана.

— **Підвищена державна позичка.** Рада міністрів уповажнила міністра скарбу підвищити субскрибовану внутрішню 6-проц. позичку до 350 міліонів зол., щоби використати вповні квоту, задекларовану субскрибентами.

— **Мистецтво та податки.** До польського м-ства скарбу вплинуло внесення скарбової палати у Львові, щоби на рахунок залягаючих податків приймати збірки мистецьких творів. Власник великої земельної посілости у львівському воєвідстві, який за податки винен майже міліон золотих, хоче покрити частину довгу збіркою 40 цінних образів кисти малярів еспанської та фляманської школи. М-ство має порішити чи можна приняти образи за податки. Коли би м-ство не приняло тієї пропозиції, покликалиб комісію знавців для оцінки збірки.

— **Львівська хроніка.** Речинця відлету до Румунії 32 польських літаків, які від четверга є у Львові, досі не визначили з причини непогоди. — Якийсь аристократ із тернопільського воєвідства наїхав на вул. Баторія у Львові на Катерину Ожечкову. В тяжкому стані забрали її до шпиталю, аристократ утік. — Трьох возних Міської Каси Ощадности у Львові за фальшування бланкетів щадничих книжочок на основі чого побирали гроші з каси засудив суд по 6—7 місяців вязниці. — 20-літня наймичка Пазька Чума на вул. Тарновського у Львові вирвала торбинку Амалії Дембіцькій. Чуму зловили. В поліції сказала, що зробила це, щоби дістатися до вязниці. Здогадуються, що Чума зробила це під впливом лектури та кримінальних фільмів, бо вона має на щадничій книжечці 400 зол. і досі не була карана.

— **Неможлива праця.** Особи, вибрані до звітового комітету ратунку України в Луцьку,

розглянувши інформації комітету у Львові про спосіб леґалізації цього комітету, вирішили, з огляду на ріжні труднощі, занехати леґалізацію і комітет вважати неістнуючим.

— **Краєва хроніка.** В Бориславі згорів нафтовий закі́п „Жофр", що продукував коло 10 ваґонів ропи місячно. — В Каміноброді 18-літній парубок Микола Кізик убив мотикою парубка Мих. Марущака. — В Синевідську Вижнім коло Скольового розпочали будову мосту на Опорі. — В Тростянці пов. Снятин згоріли два господарства наслідком підпалу.

— **Присуд на комуністів.** В Сяноці відбулася судова розправа проти девятьох молодих людей, переважно ґімназистів під замітом комуністичної пропаґанди. Засуджено Максима Бакалюка зі Сторожів на 3 і пів року, Юру Каца зі Сянока на 3 роки і Теодора Ганаса зі Сторожів на півтора року вязниці. Всім трьом відобрано горожанські права на 10 літ. Шістьох обвинувачених увільнено.

— **Незвичайне самогубство хлопця.** Кирило Козакевич, 13-літній хлопець з с. Милостива біля Рівного, дуже хотів учитися. Батьки не хотіли про це чути й змущували його кинути науку та помагати їм у господарстві. Доведений до розпуки хлопець повісився.

— **Найшов собі смерть.** В Липиці Дол. пов. Рогатин найшли в лісі тіло 18-літн. Миколи Ґонсьоровського. Як стверджено, він шукав за матеріялами, що залишились із світової війни. Найшовши ґранату, спричинив вибух, від якого згинув.

— **Фальшівники грошей.** В Коломиї відбулася судова розправа проти фальшівників грошей. Суд засудив Карла Каріна на півтора року, Василя Антонюка на 2 і пів і Миколу Охоцького на рік вязниці. Всі втратили громадянські права на 5 літ. Головного питання в напрямі фальшування монет присяжні судді не затвердили. — У Глинському й Анатолії на Волині поліція викрила дві фабрики фальшивих грошей.

— **Віритель застрілив довжника.** В Монастирчу пов. Жидачів 11-літн. син ловецького сторожника, Маріян Мельник, застрілив із стрільби 13-літнього Микиту Гузія, трапляючи його в голову. Молодий вбивник стрілив з мешкання перед хату, де стояв його противник. Причиною вбивства було те, що Мельник не хотів віддати йому позичених 50 сотиків.

— **Страйк поліції.** В мексиканському місті Уруапан поліцисти не дістають від довшого часу належної платні і тому розпочали в останніх днях страйк. Населення дуже тим занепокоєне, бо вязниці не мають сторожі і в місті зростає небезпека.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 15.X. год. 3.30 поп. „Викрадена наречена" (Ціни найнижчі).

Неділя, 15. X. год. 7.30 веч. „III. пов. кімната ч. 17".

Понеділок, 16. X. год. 7.30 веч. „III. пов. кімната ч. 17".

Понеділок, 16. X. год. 7.30 веч. „Готівка".

Вівторок, 17. X. год. 7.30 веч. „Готівка".

Середа 18. X. Вистава не відбудеться.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 15. X. год. 3.30 попол. „Неприятелька мущин" (Ціни найнижчі).

Вівторок, 17. X. год. 7.30 веч. Премієра „Дика бжола" комедія Морстіна.

Середа, 18. X. год. 7.30 веч. „Готівка". (Вистава закуплена).

Кіна.

АДРІЯ: „Геть із коханням!"
АПОЛЬО: „Веселий караваняр" (Власта Буріян).
АТЛЯНТИК: „Наречена з Відня" (оперетка Леґара).
ВАНДА: „Над рапом" (Рам. Новаро).
КАСІНО: „Осміх щастя".
КОПЕРНИК: „Пісня над піснями" (Марлена Дітріх).
КОЛІСЕЙ: „Ескадра смерти" та ревія „Побач хоч раз".
МАРУСЕНЬКА: „Онкель Мозес" (Шалома Аша).
МІРАЖ: „Ц. к. листар Врабец" (Власта Буріян).
МУЗА: „Мата Гарі" (Ґрета Ґарбо, Рамон Новаро).
ПАЛЯС: „12 крісел" (Власта Буріян, Димша).
ПАН: „Проба кохання" та ревія.
ПАСАЖ: „Король арени" (Кен Мейнард).
СТИЛЕВЕ: „Дівча з країни бурей" та ревія з Бельським і Букоемською.
ХИМЕРА: „Її Княжа Величність" (із Ліліяною Гарвей).
УТІХА: „Ліліянка хоче розвестися" та ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 15. жовтня 1933.

Братислава (279,3) 17.55 Твори Свободи, 19.40 Концерт; **Брно** (342,1) 12.15 Леґка музика; **Штутґарт** (360,6) 20.00 „Голяндець-скиталець" оп. Ваґнера; **Гельсінґфорс** (368,1) 17.05 Спів, 18.35 „Пікова дама" оп. Чайковського; **Берлін** (419) 20.05 „Дер Амтман фон Майнбурґ" оп. Сваґа; **Рим** (441,2) 17.15 Вок. інстр. концерт, 20.45 Фортепян, 21.00 Дуети з оп. „Міньон"; **Прага** (488,6) 11.00 Муз. поранок; **Відень** (517,2) 12.30 Концерт, 19.50 Пісні; **Харків** (937,5) 9.00, 15.00 Концерт, 19.00 Гумор. музика.

Понеділок, 16. жовтня 1933.

Мор. Острава (263,8) 17.50 Пісні; **Братислава** (279,3) 11.05 Концерт, 17.05 Спів, Спів, 17.55 Спів (скрипка, сонати); **Брно** (342,1) Концерт; **Білгород** (429,7) 20.30 „Фавст" оп. Гуноа; **Рим** (441,2) 17.15 концерт (музика, спів); **Прага** (488,6) 16.50 Пісні для дітей; **Відень** (517,2) 11.30, 21.00 Концерт, 17.15 Арії (Ковач, барітон); **Мінхен** (532,9) 14.50 Данські пісні (Марта Горн, меццосопран); **Будапешт** (550,5) 19.00 Циг. музика; **Харків** (937,5) 9.00 Оп. музика, 13.30 Рос. нар. пісні, 15.00 Балєтова музика, 16.20 Для дітей, 18.00 Тріо, 19.00 Муз. літ. вилиція, 20.00 Квартет.

Львівське радіо.

Неділя, 15. жовтня 1933.

9.05 Руханка; 9.20, 9.40, 10.45 Грамофон; 9.52 Хвилинка дом. господарства; 12.15 Авдиція; 13.25 Муз. поранок; 13.40 Копаний мяч: Польща — Чехословаччина; 14.10 Боримося з недбальством при обходженні з молоком і його перетворами; 14.25 Рільн. біржа; 14.35 Для села й міста (грамофон); 15.00 Лісова кириниька; 15.20 Сальонова музика; 16.00 Опов. Новаковського „Палати кор. Кінґи"; 16.15 Авд. для дітей; 16.30 Оп. арії; 16.45 „Кримські сонети" Міцкевича; 17.30 Шлеська нар. музика й спів; 18.00 „Справжній герой" веселе оповідання Кор. Макушинського; 18.40 Спів (Тромпчинська); 19.05 Всячина; 19.23 Про театр. вистави для шк. молоді; 19.50 Легка музика, спів (Новіта, тенор); 20.50 Веч. денник; 21.00 Відчит; 21.15 На веселій льв. хвилі; 22.15, 22.16, 22.25 Спортові вістки; 22.30 Танкова музика; 23.05 Вокальний концерт із грам. плит.

Понеділок, 16. жовтня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 11.45 Комунікати, грамофон; 12.00 Пісні (з грамофону); 12.30 Полудневий денник. Метеор. вістки; 12.35 Бахові твори (з грамофону); 15.30 Господарські вістки; 15.40 Збіжева біржа; 15.55 Сальонова орхестра; 16.40 Лекція фр. мови; 16.55 Камеральний концерт; 17.50 Про віддихання; 18.00 Польські оселі в Бразилії; 18.45 Всячина; 19.00 Грамофон; 19.05 „Ле Адіе" три польські композитори; 19.45 Веч. денник; 20.00 Трансм. з Варшави: Оперетка, в перерві: Лужицькі серби, Спортові вістки; 22.45 Найгарніші твори з грам. плит.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У суботу Банк Польський платив за доляра 5.90 зол. Приватно 6.00—6.10. Вполудне приватно платили за доляра зол. 6.10—6.12.

Золото: доляри 8.99—9.03; франки фр. 36.70—37; дукати 83.60—83.90; рублі 46.30 до 46.70; корони 37.80—38.00.

Срібло: корони 0.30; рублі 1.22; фльорени 0.70.

ВАРШАВСЬКА БІРЖА.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.25, 124.56, 123.94; Данціґ 172.40, 173.83, 172.97; Голяндія 359.40, 360.30, 358.50; Льондон 27.70, 27.83, 27.57; Париж 34.94, 35.03, 34.85; Прага 26.49, 26.55, 26.43; Швайцарія 172.73, 173.16, 172.30; Італія 46.90, 47.13, 46.67; Берлін 212.55.

Акції.

Банк Польський 80.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Філія „Союзу Українок-Емігранток" у Львові почувається до милого обовязку зложити оцією дорогою свою сердечну подяку всім ВП. артисткам і артистам, що безкорисно взяли участь у концертовій частині Чайного Вечора в дні 8. X. ц. р., а саме ВП. Паням: Марії Свірській, Софії Стадниковій, Фатимі Омеляновичь-Павленко і п. Іванові Филиповичеві; пп. Лідії Дудко — за музичні точки на фортепяні; п. проф. Несторові Ніжанковському, пп. Глинянській і Х. — за акомпаніямент; пп. Оряниві й братам Костюкам — за орхестру. Вкінці всім шановним гостям і жертводавцям, що зложили датки на бідних дітей і сиріт емігрантів щире спасибі! 469 1—1

Поможіть! Прохаємо людей доброї волі допомогти хочби найдрібнішими лептами б. Українському Січ. Стрільцеві, що перебуває тепер на Вел. Україні і лежить хорий. Родина його така бідна, що післати йому щонебудь не всилі. Датки просимо надсилати до Земельного Банку Гіпотечного, Львів, Словацького 14, для У. С. С.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.